

М. С. Кір'янова

Полтавський державний медичний університет

м. Полтава

saenkomarina89@ukr.net

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДЛЯ УСПІШНОГО ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Розвиток системи загальної середньої освіти завжди був серед пріоритетних напрямів державної політики України. Сучасна реформа «Нова українська школа» (НУШ), що стартувала в 2018 році, реалізує амбітні цілі щодо вдосконалення освітнього процесу, орієнтуючись на потреби учнів, інноваційні педагогічні підходи та інтеграцію сучасних технологій у навчання [1, с. 98].

Нова українська школа – це масштабна освітня реформа, що спрямована на докорінну зміну підходів до навчання та виховання дітей в Україні. Основна ідея НУШ полягає в тому, щоб перейти від традиційної системи передачі знань до формування ключових компетентностей, які допоможуть учням застосовувати набуті знання у повсякденному житті. Її основна мета – створити школу, де учням буде цікаво та комфортно навчатися, а отримані знання стануть практичним інструментом для життя, а не лише абстрактною теорією. Таким чином, впровадження принципів НУШ є не лише актуальною реформою, а й нагальною потребою для формування освіченої, всебічно розвиненої особистості, здатної до самореалізації у динамічному світі.

У рамках реформи «Нова українська школа» було визначено десять ключових компетентностей, які є основою для розвитку учнів на всіх етапах їхнього навчання: спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; основні компетентності у природничих науках і технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; уміння вчитися впродовж життя; ініціативність і підприємливість; соціальна та громадянська компетентності; обізнаність та самовираження у сфері культури; екологічна грамотність і здорове життя [2, с. 11-12].

Щоб досягти цілей освітньої реформи, необхідно, щоб ці компетентності були інтегровані у навчальні програми та освітні галузі. В рамках НУШ вони пов'язані з дев'ятьма основними освітніми напрямками, які визначені у Державному стандарті профільної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851. Цей стандарт визначає, яких результатів навчання мають досягати учні. Відповідно до цього стандарту до основних освітніх напрямків відносять: мовно-літературну, математичну, природничу, технологічну, інформатичну, соціальну і здоров'язбережну, громадянську та історичну, мистецьку і фізкультурну [3].

Співвідношення компетентностей і освітніх галузей є ключовим для забезпечення цілісного та ефективного навчання, яке не лише забезпечить учням необхідні знання, а й дозволить розвинути важливі практичні навички для успішного функціонування в сучасному світі. У таблиці 1 відображено, як кожна з десяти компетентностей Нової української школи пов'язана з відповідними освітніми галузями та як це сприяє розвитку знань і навичок учнів у різних сферах. Це дозволяє чітко визначити, в яких навчальних предметах і сферах діяльності реалізуються ті чи інші компетентності, сприяючи їх гармонійному розвитку в процесі навчання. Важливість цього співвідношення полягає в тому, що воно забезпечує всебічний підхід до формування учнів як відповідальних, ініціативних та освічених громадян, здатних адаптуватися до вимог сучасного світу.

Таблиця 1

Співвідношення компетентностей Нової української школи з освітніми галузями

Компетентність	Освітня галузь
Спілкування державною мовою	Мовно-літературна
Спілкування іноземними мовами	Мовно-літературна
Математична компетентність	Математична
Компетентності в природничих науках і технологіях	Природнича та технологічна
Інформаційно-цифрова компетентність	Інформатична
Уміння вчитися впродовж життя	Соціальна і здоров'язбережна
Соціальна і громадянська компетентності	Громадянська та історична
Ініціативність і підприємливість	Технологічна
Обізнаність та самовираження у сфері культури	Мистецька
Екологічна грамотність і здорове життя	Соціальна і здоров'язбережна

Таким чином, співвідношення компетентностей Нової української школи з освітніми галузями є важливим аспектом для забезпечення ефективної реалізації реформи освіти в Україні. Успішне поєднання компетентностей, які визначаються як основні для розвитку учнів, з дев'ятьма освітніми галузями дозволяє створити цілісну і інтегровану систему навчання, що сприяє формуванню всебічно розвинених особистостей. Кожна компетентність має своє місце в конкретній освітній галузі, що гарантує глибоке засвоєння знань і навичок учнями. Завдяки такому співвідношенню забезпечується міждисциплінарний підхід до навчання, який допомагає учням не тільки засвоювати предметний матеріал, а й розвивати ключові навички, що будуть корисні в реальному житті. Важливо, що цей підхід також підтримує розвиток критичного мислення, творчих здібностей та соціальних компетенцій, що є основою для успішної самореалізації в сучасному суспільстві. Отже, співвідношення компетентностей з освітніми галузями є ключовим фактором для досягнення цілей реформи НУШ та підготовки молоді до викликів XXI століття.

Література

1. Гриневич Л. Концептуальні ідеї реформи «Нова українська школа» у світлі української педагогічної думки. *Український Педагогічний журнал*. 2023. Вип. 4. С. 98–111.
2. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / [упоряд. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Коберник І., Ковтунець В., Макаренко О., Малахова О., Нанаєва Т., Усатенко Г., Хобзей П., Шиян Р. ; за заг. ред. Грищенка М.]. 40 с.
3. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 р. № 851. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-_%D0%BF#Text (дата звернення: 18.11.2024).

Анотація. Кір'янова М.С. Нова українська школа: формування компетентностей для успішного життя в сучасному світі. Стаття висвітлює ключові аспекти реформи «Нова українська школа» (НУШ), яка спрямована на модернізацію освіти в Україні. Особливу увагу приділено інтеграції десяти компетентностей у дев'ять освітніх галузей, що визначені Державним стандартом профільної середньої освіти.

Ключові слова: середня освіта, компетентність, освітня галузь, освітня реформа, освітній процес.

Summary. Maryna Kiryanova. The new school decoration: Formulated competence for improved nutrition in today's world. The article highlights the key aspects of the "New Ukrainian School" (NUS) reform, which is aimed at modernizing education in Ukraine. Special attention is paid to the integration of ten competencies in nine educational fields defined by the State standard of specialized secondary education.

Key words: secondary education, competence, educational sector, educational reform, educational process.